

TAKVA: KALPTEKİ ERDEM, HAYATTAKİ REHBER!

YAZAR: ALİ AYKAÇ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ
الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

“Ey iman edenler! Allah’tan korkun, O’na yaklařmaya
vesile arayın ve O’nun yolunda çaba harcayın ki
kurtuluřa eresiniz.”
Maide, 5/35

WhatsApp İletişim

Ali AYKAÇ, İmam-Hatib, İSTANBUL
aliaykac.com

iletişim : (0)541-934 3778

telegram : t.me/vaazarsivi

facebook.com/[groups/vaazarsivi](https://facebook.com/groups/vaazarsivi)

Tüm içeriklerin **ticârî maksatla** kısmen ya da tamamen izinsiz kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılması kesinlikle yasak olup kul hakkını ihlâl eder. Ayrıca bu yasağı uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca telif hakları üzerinden yasal işlem yapılacaktır.

Ticârî maksat olmadan izinsiz kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılmasında herhangi bir sorun yoktur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Pek Aziz ve Muhterem Müslümanlar,

Yüce Allah, insanı özgür iradesiyle hak ile batılı, iyi ile kötüyü, doğru ile yanlış ve güzel ile çirkini ayırabilme kabiliyetiyle yaratmış; bunun yanında insana birtakım sorumluluklar da yüklemiştir. Yine de merhametinin tecellisi olarak da elçiler göndererek insanın sorumlu olduğu sınırlarını bildirmiş insanlığın yolunu ve ufkunu aydınlatmış; yaratılış gayesi doğrultusunda istikamet bulmasını sağlamıştır.

Bu sorumlulukların en temeli ve en yücesi, **takvayı kuşanmak** ve bu bilinçle yaşamaktır. **Takva, insanın hem Rabbine olan sadakatini hem de yarattıklarına karşı olan sorumluluğunu kapsayan bir şuur hâlidir. Takva, insanın iç dünyasında, Allah'ın rızasına uygun bir hayat sürme arzusu ile kötülüklerden sakınma iradesini güçlendirir.** Bu bilinç, hayatın her alanında denge ve adaletin temel taşı olur.

Takva, yalnızca ibadetlerin yerine getirilmesiyle sınırlı olmayan, bütün bir varoluşu kuşatan bir duruştur. **Sadece manevi anlamda değil fiili olarak da insanın dilinde, elinde, kalbinde ve niyetinde takvanın gösterilmesi gerekir.** Rabbine karşı sorumluluğunu unutmayan bir kul, her sözünde ve davranışında bu bilinçle hareket eder. Böylece hayat insanoğlu için, yalnızca bir geçim mücadelesinden, evlenip, iş/güç sahibi olmaktan değil, aynı zamanda manevi bir arınma ve yükseliş yolculuğu hâline gelir. Bu sebeple takva, **insanın Rabbine olan yakınlığını artıran ve ona sürekli olarak hesap verme bilinciyle yaşamayı öğreten bir kalkan gibidir.** Yüce Allah Kur'ân-ı Kerîm'de, takvayı sahiplenerek, içselleştiren müminlere kendi kurtuluşlarına bir vesile olarak zikreder:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

“Ey iman edenler! Allah’tan korkun, O’na yaklaşmaya vesile arayın ve O’nun yolunda çaba harcayın ki kurtuluşa eresiniz.”¹

Peygamber Efendimiz *sallallâhu aleyhi ve sellem*, ise takvayı kalpte bir olgunluk ve yaşamın her alanında bir rehber olarak tanımlar: **“Takva buradadır.”²** diyerek kalbine işaret etmiştir. Bu takvanın insanın iç dünyasında kök salan bir erdem olduğunu ve davranışlara yön verdiğini açıkça gösterir. **Takva sahibi bir insan, içten dışa bir arınma süreci yaşar ve bu hâl, onun çevresiyle olan ilişkilerine de sirayet eder.**

Dinimiz İslâm’ın esas aldığı takva, yalnızca bireyseli birkaç Müslümanı ilgilendiren bir vecîbe değil, toplumun ahlaki dokusunu güçlendiren bir ilkedir. Günümüz Türkiye’inde mahalle kültürü, komşuluk ilişkileri ve yardımseverlik gibi değerlerin zayıfladığı yerlerde, **takva sahibi bireylerin örnek tutumları bu bağların yeniden inşa edilmesine katkı sağlayabilir.** Yakın bir zamandan örnek vermemiz gerekirse, deprem gibi büyük afetlerde insanların bir araya gelerek dayanışma göstermesi, büyük ölçüde takva bilincinin sosyal hayattaki bir tezahürüdür. **“Komşusu açken tok yatan bizden değildir.”³** Peygamber Efendimiz *sallallâhu aleyhi ve sellem*’in bu hadis-i şerifi, bu dayanışma ruhunu şekillendiren, bize bunun hatırlatmasını yapan en güzel rehberlerden biridir.

İnsanın hem bireysel hem de toplumsal hayatında ölçüyü muhafaza etmesini sağlayan yine takvasıdır. Zira Yüce Allah, takva sahiplerinin üzerinde ilahi bir yardım olduğunu bildirir:

¹ Maide, 5/35

² Müslim, Birr, 32

³ Müslim, Birr, 23

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا
وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ
إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا

“Kim Allah’a saygısızlıktan sakınırsa, Allah ona bir çıkış yolu gösterir. Ve ona hiç beklemediği yerden rızık verir. Kim Allah’a dayanıp güvenirse Allah ona yeter.”⁴

Bu ayet, Allah’a karşı gelmekten sakınıp O’nun emir ve yasaklarına dikkatle riayet eden bir kimseye Allah’ın özel bir yardım sağlayacağını müjdeler. Buradaki “çıkış yolu” ifadesi, kişinin karşılaştığı her türlü zorluk, sıkıntı ve çaresizlik anında Allah’ın rahmet kapılarının ona açılacağına işaret eder. Allah, takva sahiplerini hem görünürde hem de hiç ummadıkları şekillerde destekler; bu, sadece maddi anlamda değil, manevi anlamda da bir ferahlık ve kurtuluşu kapsar.

Ayetin ikinci kısmında, takva sahiplerine “hiç beklemedikleri yerden rızık verilmesi” ise, Allah’ın sonsuz kudreti ve lütfuyla insanın zorluklar içinde bile hayırla karşılaşabileceğini gösterir. Bu rızık, sadece maddi kazançlarla sınırlı olmayıp, huzur, bereket ve gönül ferahlığı gibi manevi nimetleri de içine alır.

Sonuç olarak, takva; dünyevi hayatın karmaşası içinde insanın rotasını kaybetmeden Allah’ın çizdiği doğrultuda hareket etmesini sağlayan bir kılavuzdur.

⁴Talak, 65/2-3

Böyle bir bilinçle yaşayan insan, her an Allah'ın huzurundaymış gibi davranır; sözü, işi ve niyeti hep Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak üzere şekillenir. Takva, insana yalnızca bireysel bir sorumluluk değil, aynı zamanda toplumsal bir dayanışma ruhu kazandırır. Çünkü takva, başkasının hakkına riayet etmeyi ve adaleti gözetmeyi emreder. Peygamber Efendimiz *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in şu hadisi, takvanın sosyal hayattaki yansımasını ne güzel ifade eder: ***“Hiçbiriniz kendisi için sevdiğini kardeşi için de sevmedikçe gerçek anlamda iman etmiş olamaz.”***⁵

Bu hadis, bir Müslümanın sadece kendi mutluluğunu ve çıkarlarını gözetmekle yetinemeyeceğini; aksine, diğer insanların iyiliğini, mutluluğunu ve haklarını da kendi nefesine denk bir önemde görmesi gerektiğini öğretir. **Burada bahsedilen “kardeş”, sadece biyolojik bağları ifade etmez; aynı inancı paylaşan, aynı dünyayı ve yaşamı bölüşen herkesi kapsar.**

Hadisin ışığında, takva sahibi bir insanın başlıca özellikleri şunlardır:

Empati ve Diğerkâmlık: Takva, insanın kendi nefsini değil, toplumu da düşünmesini gerektirir. Kendisi için istediği hayırları, diğer insanlar için de dilemesi, onların sıkıntılarını kendi sıkıntısı gibi görmesi takvanın bir gereğidir.

Hakkaniyet ve Adalet: Takva, başkalarının haklarına tecavüz etmeyi değil, onların haklarını korumayı emreder. Bir Müslüman, başkasının hakkını gözeterek adaletin yerleşmesine katkı sağlar.

Toplumda Huzur ve Güven: İnsanların birbirini sevdikleri, saygı duydukları ve birbirlerinin haklarına riayet ettikleri bir

toplumda, huzur ve güven ortamı tesis edilir. Bu da İslam ahlakının temel gayelerinden biridir.

Peygamber Efendimiz *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in bu mübarek sözleri, sadece bir öğüt değil, aynı zamanda bir ölçü sunar. **Gerçek iman sahibi olmak, bireyin kalbini başkalarının ihtiyaç ve mutluluğuna açmayı gerektirir.** Bu, kişisel çıkarların ötesine geçerek toplumsal bir bilinç ve sorumluluk kazandırır. **Takva ile şekillenmiş bir insan, kendisini ve çevresindekileri mutlu eden bir hayat sürdürür; çünkü kendisi için sevdiği her şeyi başkalarına da lütfetmekten haz duyar.**

Gerçek iman ve takva, insanı sadece Allah'a değil, aynı zamanda yaratılmış olan her şeye karşı sorumlu kılar. Bu sorumluluğu kuşanmış Müslümanların oluşturduğu bir toplumda adalet, sevgi ve merhamet hüküm sürer. Zulüm, kin, bencillik, haksızlık yok olur.

Takva, insanın hem kalbinde hem de hayatında derin izler bırakan manevi bir pusuladır. Bu kavram, yalnızca günahlardan sakınmak veya farz ibadetleri yerine getirmekten ibaret değildir. Aynı zamanda, Allah'ın hoşnut olduğu bir hayatı inşa etme, her adımında O'nun rızasını gözetme ve O'nunla sürekli bir bağ içinde olma bilincidir. Bu bağ, insanın yalnızca ibadetlerinde değil, tüm davranışlarında, kararlarında ve niyetlerinde **Allah'ı merkeze almasını** sağlar.

Tevbe Suresi'nin 9/36. ayetinde geçen:

وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ

**“Bilin ki Allah, kendine karşı gelmekten sakınanlarla
-muttakilerle- beraberdır.”⁶**

ifadesi, bu güçlü bağı ne denli özel ve önemli olduğunu açıkça ortaya koyar.

Ayetin ifade ettiği **ilahi beraberlik**, müminin hayatına hem dünyevi hem de uhrevi anlamda bir teselli ve kuvvet kaynağıdır. Bu, insanın karanlıklar içinde bir ışık bulmasına, karmaşık durumlarda doğru yolu seçmesine yardımcı olur. Allah'ın takva sahipleriyle beraber olması, onların hayatını bereketlendiren, onlara sıkıntılar karşısında sabır ve dayanma gücü veren bir rahmet vesilesidir.

Bu ayet, takva sahiplerinin Allah'ın lütuf ve yardımıyla nasıl desteklendiğini ve onların hayatına nasıl bir ilahi ufuk kazandırıldığını en veciz şekilde ortaya koyar. **Bir mümin için bu ilahi beraberlik, tüm dünyalık bağlardan üstün bir bağ ve gerçek huzurun kaynağıdır.**

Bir gün Hazreti Ömer *radiyallahu anh* yine sahabeden Ubey bin Ka'b *radiyallahu anh'a*, "**Takva nedir?**" diye sormuştur. Ubey bin Ka'b, soruyu bir misalle açıklamıştır: "**Ey Ömer! Hiç dikenli bir yolda yürüdün mü?**" Ömer *radiyallahu anh*, "**Evet,**" diye cevap verince, Ubey *radiyallahu anh* şöyle dedi: "**O zaman elbiselerini toplar, dikenlere takılmamak için dikkat etmez miydin?**" Hazreti Ömer, *radiyallahu anh* "**Evet,**" deyince, Ubey bin Ka'b, "**İşte takva budur,**" demiştir.

Bu kıssa, takvanın ne kadar derin, ama bir o kadar da anlaşılır bir şekilde tanımlandığını ortaya koyar. Hazreti Ömer ve Ubey bin Ka'b arasındaki bu diyalog, **takvanın teorik bir kavram olmaktan öte, insanın hayatında her an uygulayabileceği bir bilinç ve hassasiyet hali olduğunu göstermektedir.**

Ubey bin Ka'b'ın takvayı dikenli bir yolda yürümeye benzetmesi, **hayatın zorlukları ve günahlarla dolu karmaşasında müminin dikkatli, ölçülü ve temkinli olması**

gerektiğini anlatır. Dikenli bir yolda yürüyen kişi, elbiselerini korumak ve zarar görmekten sakınmak için sürekli tetikte olur; her adımını düşünerek, en güvenli yolu seçmeye çalışır. İşte takvada insanın bu imani ve vicdani hassasiyeti hayatının her alanına taşınmasıdır.

Bu örnek üzerinden takvayı şu yönleriyle açıklayabiliriz:

Dikkat ve Hassasiyet: Takva, bir Müslümanın her durumda dikkatli ve bilinçli bir şekilde hareket etmesini ifade eder. Günahlar ve yanlışlar, tıpkı dikenler gibi, insanın kalbine ve ahiretine zarar verebilir. **Takva sahibi bir mümin, bu dikenlerden sakınır, nefsinin ve şeytanın tuzaklarından uzak durur.**

Sürekli Tetikte Olmak: Dikenli bir yolda yürümek, kişinin her an tetikte olmasını ve adımlarını dikkatle atmasını gerektirir. Benzer şekilde, **takva da insanın yalnızca ibadet esnasında değil, günlük yaşamının her anında Allah'ın rızasını gözetmesini sağlar.**

Korunma ve Temizlik: Elbiselerini dikenlerden korumak, kişinin kendisini ve manevi hayatını da koruma gayretiyle eşdeğerdir. Takva, ***insanı manevi anlamda temiz tutar; kalbini, dilini ve davranışlarını Allah'ın hoşnut olmayacağı şeylerden sakındırır.***

Hazreti Ömer'in verdiği ***“Evet”*** cevabı, aslında her insanın hayatındaki zorlukları ve hassasiyet gerektiren anları tanıdığını gösterir. Ancak bu misal, bir Müslüman olarak her zaman bu farkındalıkla yaşamak gerektiğini hatırlatır. **Takva, sadece büyük günahlardan uzak durmak değil, küçük gibi görünen ama kalpte iz bırakan hatalardan da sakınmak demektir.**

Sonuç olarak, bu kıssa, takvanın soyut bir kavramdan çok, hayatın her anına rehberlik eden pratik bir bilinç olduğunu en güzel şekilde açıklar. Dikenli yolda yrr gibi yaşamak, müminin her adımını Allah'ın rızasını gözeterek ve günahlardan sakınarak atmasını sağlar. Bu bilinçle yaşanan bir hayat, insanı hem dünyevi hem de uhrevi kurtuluşa götürür.

Rabbim! Bizleri, her anında Senin rızanı gzetem, kalbini takva ile süsleyen, günahlardan sakınan, hayırda yarışan kullarından eylesin..!

Rabbim! Bizleri, dünya hayatının aldatıcı heveslerinden; kalbimizi gafletten, dilimizi boş sözlerden, bedenimizi haramlardan uzak tutsun..!

(*Âmin!..*)

وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ, الفاتحه